

nationale omgivelser samt partiets strategi og taktik. Opmærksomheden koncentrerer først og fremmest om at forklare udviklingen mellem 1945 og 1949, idet partiets tilbagegang forklares ved en kombination af flere faktorer. Blandt disse fremhæves den internationale udvikling i forbindelse med øget spænding mellem øst og vest, den kolde krig mellem stormagterne og Norges tilslutning til NATO. På det nationale plan lykkedes det ikke NKP at udvikle en alternativ politik til Arbejderpartiets økonomiske genrejsningspolitik. Endelig var NKP præget af intern splittelse og fraktionskamp.

Bogen er en revideret udgave af en hovedfagsopgave i sammenlignende politik, og det præger den på godt og ondt. Til det gode skal nævnes en klar gennemgang af litteraturen på området, fine kort og tabeller, nuanceret anvendelse af statistiske metoder samt afsluttende litteraturliste og indeks. Til det mindre gode skal nævnes lidt for omstændelige opsummeringer, en lidt for umådeholden anvendelse af teknikken – alt korreleres med alt, selv om det ikke i alle tilfælde er lige relevant eller meningsfuldt – samt en lidt usikker teoretisk linje. Besvarelsen af de to hovedspørgsmål kædes således ikke sammen på en overbevisende måde, og det er en smule problematisk, at besvarelsen af det første spørgsmål har karakter af test af hypoteser, medens besvarelsen af det andet har karakter af en mere historisk-argumenterende gennemgang ud fra et analyseskema.

Disse indvendinger er dog mindre betydningsfulde i forhold til bogens kvaliteter. Læseren får et levende indtryk af, hvordan der i Norge forskes på livet løs omkring kommunistpartiet i efterkrigstiden. Mulighederne for sammenlignende analyser mellem Norge og Danmark er indlysende.

Palle Svensson

Kaare Svalastoga, *On Deadly Violence*, Oslo: Universitetsforlaget, 1982. 158 sider, 105,00 N.kr.

Der er altid grund til at møde nye videnskabelige arbejder af Kaare Svalastoga med betydelige forventninger. Nogle læsere vil blive bekræftet i enighed, andre i afstandtagen, men med sin utrolig konsekvente holdning til stoffet – vel stærkest manifesteret i "The Social System" – er ligegyldighed en urimelig holdning. Således også i relation til Svalastogas seneste bog "On Deadly Violence".

Hensigten med bogen er at give en oversigt over kendsgerninger og teorier om voldelig adfærd med dødelig udgang. Efter et ret kort teorikapitel behandles den voldelige døds demografi, hvorefter fem specifikke former for voldelig død analyseres. Disse former kategoriseres i tre hovedtyper: død som følge af operationel vold, hierarkisk vold og endelig territorial vold. Operationel vold vil sige vold, der opstår, når et socialt system opererer normalt – eller med forfatterens ord "ikke er i en tilstand af ubalance som følge af hierarkisk vold eller territorial vold" (p. 50). De specifikke former, der behandles, er død som følge af ulykker, selvmord og mord. Termen hierarkisk vold dækker over massevold som revolution, undertrykkelse og civil uro, medens territorial vold synes at være et andet ord for krig. Denne omfattende emnekreds behandles i en række korte kapitler, således at de

nationale omgivelser samt partiets strategi og taktik. Opmærksomheden koncentrerer først og fremmest om at forklare udviklingen mellem 1945 og 1949, idet partiets tilbagegang forklares ved en kombination af flere faktorer. Blandt disse fremhæves den internationale udvikling i forbindelse med øget spænding mellem øst og vest, den kolde krig mellem stormagterne og Norges tilslutning til NATO. På det nationale plan lykkedes det ikke NKP at udvikle en alternativ politik til Arbeiderpartiets økonomiske genrejsningspolitik. Endelig var NKP præget af intern splittelse og fraktionskamp.

Bogen er en revideret udgave af en hovedfagsopgave i sammenlignende politik, og det præger den på godt og ondt. Til det gode skal nævnes en klar gennemgang af litteraturen på området, fine kort og tabeller, nuanceret anvendelse af statistiske metoder samt afsluttende litteraturliste og indeks. Til det mindre gode skal nævnes lidt for omstændelige opsummeringer, en lidt for umådeholden anvendelse af teknikken – alt korreleres med alt, selv om det ikke i alle tilfælde er lige relevant eller meningsfuldt – samt en lidt usikker teoretisk linje. Besvarelsen af de to hovedspørgsmål kædes således ikke sammen på en overbevisende måde, og det er en smule problematisk, at besvarelsen af det første spørgsmål har karakter af test af hypoteser, medens besvarelsen af det andet har karakter af en mere historisk-argumenterende gennemgang ud fra et analyseskema.

Disse indvendinger er dog mindre betydningsfulde i forhold til bogens kvaliteter. Læseren får et levende indtryk af, hvordan der i Norge forskes på livet løs omkring kommunistpartiet i efterkrigstiden. Mulighederne for sammenlignende analyser mellem Norge og Danmark er indlysende.

Palle Svensson

Kaare Svalastoga, *On Deadly Violence*, Oslo: Universitetsforlaget, 1982. 158 sider, 105,00 N.kr.

Der er altid grund til at møde nye videnskabelige arbejder af Kaare Svalastoga med betydelige forventninger. Nogle læsere vil blive bekræftet i enighed, andre i afstandtagen, men med sin utrolig konsekvente holdning til stoffet – vel stærkest manifesteret i "The Social System" – er ligegyldighed en urimelig holdning. Således også i relation til Svalastogas seneste bog "On Deadly Violence".

Hensigten med bogen er at give en oversigt over kendsgerninger og teorier om voldelig adfærd med dødelig udgang. Efter et ret kort teorikapitel behandles den voldelige døds demografi, hvorefter fem specifikke former for voldelig død analyseres. Disse former kategoriseres i tre hovedtyper: død som følge af operationel vold, hierarkisk vold og endelig territorial vold. Operationel vold vil sige vold, der opstår, når et socialt system opererer normalt – eller med forfatterens ord "ikke er i en tilstand af ubalance som følge af hierarkisk vold eller territorial vold" (p. 50). De specifikke former, der behandles, er død som følge af ulykker, selvmord og mord. Termen hierarkisk vold dækker over massevold som revolution, undertrykkelse og civil uro, medens territorial vold synes at være et andet ord for krig. Denne omfattende emnekreds behandles i en række korte kapitler, således at de

fem specifikke former for vold klares på i alt 63 sider. Endelig sammenfattes og konkluderes over 12 sider.

Voldsteori, herunder teori om dødelig vold, er om ikke en ny, så dog en yderst upåagtet, sociologisk disciplin, og det er bogens uomtvistelige fortjeneste, at den søger at skabe overblik over dette heterogene områdes som oftest specifikke teoridannelser. Den fyldige, men desværre kapitelopdelte, litteraturliste bidrager stærkt til bogens anvendelighed som et oversigtsværk – dog bør sådanne altid være forsynet med et indeks. Det kan imidlertid ikke skjules, at bogens beskedne omfang medfører, at man ofte har samme følelse som ved læsningen af et bruger-uenligt menukort. Afsnit 7.5., "Inequality, Heterogeneity, Dissensus", der er på tre ikke tættrykte sider, indeholder således 16 litteraturreferater. Eksemplet er ikke enestående.

Bogens nyskabende tilgangsvinkel er, uanset læserens teoretiske ståsted, provokerende og takket være forfatterens konsekvente holdning givende. Man aner nye sammenhænge og bringes i tvivl om konventionelle afgrænsningers ukrænkelighed. Anden tvivl melder sig imidlertid også.

Bogen skaber ikke en teoretisk syntese, og er en sådan mulig? Er det overhovedet frugtbart at forsøge en teoretisk sammenkædning af operationel vold, som f.eks. selvmord og territorial vold? Begge områder har betydelige teoridannelser, men de er af en sådan beskaffenhed, at den intradisciplinære syntese synes vigtigere og langt mere opnåelig end den interdisciplinære.

Erfaringerne fra 1968 har gjort nærværende anmelder yderst varsom med at bruge termen "positivisme". Her er den dog berettiget. Denne teoriretnings mangel på historisk perspektiv føles i bogen som en gennemgående svaghed, der forplanter sig ud i trendanalyser og datagrundlag. Professor H. P. Clausen har en gang, som svar på spørgsmålet om, hvornår en forklaring er tilstrækkelig, sagt: "når man har en passende psykisk mæthedsfølelse". Positivismens opfattelse af sociologiske forklaringer efterlader også i dette tilfælde nærværende anmelder hundesulten.

Ole Tonsgaard